THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING Co. Ltd.
251—253 Queen Street West Telephone Adelaide 3007
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ont. January 22nd 1913

מען רייסט פון זיי די מאסקע ארונטער

מיט א שנעלקייט פון א קאלעדייסקאפ האט די טעג נאכגעפאלגט איין פאריזער נייעס נאך דער אנדערער וועגען דעם זעלבען ענין.

די ערשטע נייעס איז געווען, אז די פאריזער קאמוניסטען האבן געמאכט דעמאנסטראציעס לכבוד דעם אנקומען דארטען פונ'ם רוסישען פארטרעטער, און אז די פאליציי האט עס צומרוכען. דאן איז געקומען א צווייטע נייעס, אז די הערריא־רעגירונג האט בדעה נים צו צולאזען קיין פארשטענדיגונג מיט דער סאוועטע רעגירונג, סיידען דער דריטער אינטערנאציאנאל וועט אפשטעלען די קאמוניסטישע פראפאגאנדע אין פראנקרייך, און אז די צייטונגען וועלכע שטעהען נאהענט צו דער רעגירונג גיבען אפ דער זאך פיעל פלאץ. אזוי שרייבט איין צייטונג אין נאמען פון די ראדיקאלען און סאציאליסטען (די זעלבע צייטונג האט צוויי יאהר צייט געארבייט פאר דער אנערקענונג פון רוסלאנד), אז פראנקרייך וועט נים ערלויבען מעהר די אגיטאציע, אין אייב יא, וועט מען קראסינען אפנעבען צוריק זיינע פאספארטען. אין אזא מאן שרייבען אויך אנדערע צייטונגען.

די ערשטע צוויי נייעסען זענען שנעל נאכגעפאלגט געווארען פון א דריטער נייעס וואס טיילט מיט, אז די הערריא רעגירונג האט אנגעהויבען אפשלעפען פונ'ם ארכיוו די אלטע אויסגעדחאשענע פראגען פונ'ם אינטערנאציאנאלען שולחן ערוך, פון וועלכען די לעזער פון דער פרעסע זענען שוין מיעד, טויט־מיעד.

ווידער אמאל וועט מען אין רוים פראווען פאראדען און מען וועט אויפגענומען ווערען פונ'ם הייליגען פאטער אין דעם איטאליענישען קלייניגן. ווידער־אמאל וועט מען איינרעדען די גאנצע וועלט, אז מ'וויל מאכען א סוף צו מלחמות. דארט וועט מען אויעקלעגען די חתימה אויף די שוין געשלאסענע טראקטאטען, און מען וועט וואהרשיינליך שליסען גייע טראקטאטען, וועלכע וועלען האבען נישט וויניגער ווערדע איידער די אלטע אפמאכען.

דער ענגלישער אויסלאנדס־מיניסטער האט דארט פיעל וואס צו זאגען. ער וועט דארפען זיין דער לעצטער דעה־זאגער אין קארדינאלע אינטערנאציאנאלע אנגעלעגענהייטען. טשעמבערליין איז נישט געבטען פון די וויקלאך ארויס, אין ער וועט דארט שפיעלען נישט קיין קלענערע ראלע ווי דער געוועזענער פרעמיער, לאיד דזשארדזש. ס'איז א נייע וועגדונג און א נייע פאליטיק, וואס האט מיט דער געוועזענער לייבאר־פאליטיק קיין שום מגע־ומשא נישט. דאס וואס די לייבאר־רעגירונג האט געטאן איז געווען נישט מעהר ווי וואסער־שטויסעניש.

אמעריקא איז נאך אלץ נישט קיין גאענטע מחותנת'טע אויפ'ן פעלקער־בונד. ס'הערט זיך שוין אבער, אז רוים וועט האבען אויף אמעריקע די געהעריגע ווירקונג. דאס זאל קאנען אויסגעטייטשט ווערען, אז מיט דער רוימישער קאנפערענץ וועט אמעריקע אריינטרעטען מיט ביידע פיס אין דעם בונד. און וועט ווערען א רעדעל אונ'ם גרויסען אינטערנאציאנאלען אפאראט נישט ווי א צושווערען. נאר טאקע ווי אן אינווענטיגע סטע קראפט. אויב דאס זאל ווירקליך אזוי געשעהן, וועט דער בונד ווערען נאך דעאקציאנערער איידער ער איז. אמעריקע קאן יעצט קיין אנדער פארב אויסער שווארץ נישט ווייזען, און דער נייער פרעזידענט מיט די נייע מענשען פונ'ם אויסלענדישען סענאט קאמיטעט וועלען געהן אין די אויסגעטראטענע וועגען פון דער קולידזש אדמיניסטראציע.

מיט אמעריקע אין דער משפחה פון דער אויסלענדישער ברידער־שאפט וועט דער בונד עדשט ווערען דאס, וואס די איראפייאישע מענשען זוילען און שווערבען. טשעמבערלין מיט קולידזש'ן און יוהה'ן זענען־ווי געוואונשען איינע פאר די אנדערע. אין אלע דריי זענען פונקט ווי אנגעמאסטען פאר דער „שעהגער" אין ריינער דיפלאמאטיע, וועלכע וועט קריגען איהר ברכה פון דעם הייליגען פאטער אין דעם פאשיסטישען פרעמיער, מוסאליני. ס'איז א דריי־איינינקייט, וואס יעדע דיפלאמאטישע אונטערנעהמונג וואלט זיך געוואונשען צו אריינגעהמען אין איהר סריבה.

די הייגטיגע קאנפערענץ, דארט וועט מען עדשט פארנאנדער־וויקלען די פאהנען און מ'וועט זיך ווייזען פאר דער וועלט אין דער אמת'ער געשטאלט. מעגען זיך אויף דער קאנפערענץ צונויפקומען נייע פנים'ער מיט נייע עפאלעטען; דער גייסט וועט זיין דער אייגענער וואס אומעטום, אויף עהנליכע קאנפערענצען. ס'וועט דארט הערשען דער גייסט פון וועלט־שליינגער; ס'וועט דארט רעגירען די שטארקע האנט פון דער וועלט.

באוועגונג פאר א נארד אפריקאנישער מלוכה הינטער די אומרוהען אין עגיפטען

אן אינטערעסאנטער ארטיקעל פון דעם באריהמטען אייראפעאישען מלחמה־קארעספאנדענט, פאן וויעגאנד, וואו עס ווערט באוויזען, אז ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען שפאניען וועלען סוף כל סוף מוזען אויפגעבען זייער הערשאפט איבער צפון־אפריקא.

פון א. פרומקין

וואס ליגט הינטער די איצטיגע אונרוהען אין עגיפטען, הינטער דער עמאנדיר דונג פון דעם ענגלישען קאמאנדיר, גענעראל סער ליע סטעק, און די שנעלע שטרענגע מיטלען וואס די ענגלישע רעגירונג האט גענען דעם אנגענומען? אי דאס בלויז א צופעליגער אויפשטאנד וועלכער וועט לייכט אונטערדריקט ווערען, אדער עס איז א טייל פון א ברייטערן און טיעפער־באוועגונג, וועלכע איז נים באשרענקט בלויז אויף עגיפטען?

דער באוואוסטער אייראפעאישער מלחמה־קארעספאנדענט, קארל ה. פאן וויעגאנד, גיט אן אינטערעסאנטען ענטפער אויף דיעזע פראגען אין אן ארטיקעל, אין דעם זונטאגדיגען נומער פון „נייו יארק אמעריקאן". ער זעהט א טיעפערע און אן אומפאסענדערע אורזאך פאר אט די עגיפטישע אונרוהען, און ער מאלט אין זיין ארטיקעל א בילד פון א גרויסער באוועגונג פאר א נייער מלוכה פון די צפון־אפריקאנישע פארבינד־ראסען, באפרייט פונ'ם יאך פון די וויסע מענשען. אט די באוועגונג, זאגט ער, נעהמט ארום גאנץ נארד־אפריקא, פונ'ם בילום־טאל, דורך די זאמדען פון דער סאהארא־ווייסטענעניש, דורך די פלאד־לענדער פון טריפאלי און אלזשיר, ביז די בערג פון מיראקא.

פאן וויעגאנד האט באזוכט עגיפטען מיט א קורצער צייט פאר דעם אטענטאט אויף דעם ענגלישען קאמאנדיר. איצט געפינט ער זיך אין מאראקא, וואו ער האט מיט זיינע אייגענע אייגענען געזעהן די גידערלאנד פון דער שפאנישער ארמיי, און אט וואס ער שרייבט וועגען דעם:

„צוקוקענדיג, ווי אזוי די שפאנישע כאלדאטען ציהען זיך לאנגזאם צו־ריק, געטריבען צום ים דורך א פאר־העלטניסקעסיג קליינער ארמיי פון פאנאטישע, פריהייט־ליעבענדע מאראקאנער שבטים, וועלכע קעמפען וויגט צעהנ־דליגע אהרען צו וועדען די בעלי בתים פון זייער איינען לאנד, — מיז איך זיך אליין פרעגען: „סימבאליזירט די שפאניער דערמיט דאס צוריקציהען פון דער וויסער ראסע פון צפון־אפריקא?".

די מפלה וואס די שפאניער — א וויסע ראסע — האבען געהאט אין זייער קריעג מיט א כמעט א פרימיטיווען איינגעבוירענעם שבט, און דאס וואס די וויסע האבען געמוזט צוריקפאלען צום ים, — דאס, ערקלערט וויעגאנד, האט געגעבען א געוואלטיגען שטויס דעם אימפולס איבער גאנץ נארד־אפריקא. דער נעשריי איז: „טרייבט ארויס די פארהאסטע וויסע!" און אט דער אימפולס וועט וואס ווייטער ווערען אלץ גרעסער און שטארקער.

דער וואס איז די לעצטע צייט געווען אין עגיפטען, זאגט דער קארעספאנדענט, האט געמוזט שפירען אין דער לופט די טיעפע שנאה צו די „וויסע". דער גייסט פון פריהייט און אפהענגיגקייט וואקסט זעהר שטארק אין עגיפטען, און פריהער אדער שפעטער וועלען זיך די ענגלישע עראבערער מוזען צוריציהען. די פאלשטענדיגע אונאבהענגיגקייט פון עגיפטען איז נים ווייט. ענגלאנד וועט זיך פעסט אן סוראז, וואס איז פאר זיך אליין א גרויס רייך. אבער דאס איז נים אלעס. זי באהערשט עגיפטען דורך דעם קאנטראל איבער דעם טייך נילום — עגיפטען'ס איינציגער וואסער־קוואל. דער נילום איז פאר עגיפטען פאקטיש דער „טייך פון לעבען", אין עגיפטען וועט קיינמאל נים זיין צופרידען. אזוי לאנג ווי ענגלאנד וועט האלטען איהר האנט דערויף.

ענגלאנד, וועלכע פערזאנליפיצירט דארט די וויסע ראסע, ציהט זיך שוין איצט אין א געוויסער הינזיכט צוריק פון עגיפטען, ערקלערט וויעגאנד. ווייטער, צו מערב צו, פיהרען די אראבישע סענוזי־שבטים אן אונאויפהערליכע מלחמה מיט איטאליען, און עס קומט דיאיטאליענער אן גענוג שווער זיך צו האלטען ביים ברעג ים. נאך ווייטער, צו מערב־צו, זיענען די „ריפסס" און די „קאבילען", דאס הייסט די מאראקאנישע שבטים. און זיי טרייבען די שפאניער צום ים. צווישען די „סענוזי" שבטים, וועלכע קעמפען מיט די איטאליענער אין טריפאלי, און די מאראקאנער „ריפס", וועלכע פארטרייבען די שפאניער, ליגט א היבש לאנד וואס איז נאך דערווייל אין פריערען מיט'ן ווייסען מענשען און וואס ווערט באהערשט פון די פראנצאזיזען. דאס איז אלזשיר.

אבער ווי לאנג — פרעגט וויעגאנד — וועט נערוויערען אט דער פריערען אין געהען שוין אין א תלמיד תורה אדער אין אן אנדערער אידישער שולע, זאנדערען די אונגעשולטע, דאס הייסט א טייל פון יענער מחנה פון 300 טויזענט קינדער וואס קריגען נים קיין שום אידישע ערציהונג. אט פאר די קינדער, די אונגעשולטע, זיינען געפאלגט געווארען די חנוך דעמאנסטראציעס — נים מיט דעם צוועק זיי צו לערנען תורה, זאנדערן כדי זיי אריינצוברענגען אין די שולען אין תלמוד תורות פון זייער נאכבערשאפט. די סארט פראפאגאנדע צווישען עלטערען און קינדער איז איינע פון די וויכטיגסטע פונקטען אין דעם ארבייטס פראגראם פון דער דזשואיש עדיוקיישאן אסאסיאיישאן און א דאנק אט די חנוך־דעמאנסטראציעס איז אונז געלונגען צו פארגרעסערען די צאהל תלמידים אין די נין יארקער שולען אויף איבער צעהן טויזענט אין משך פון ערשטען יאהר.

האט די דזשואיש עדיוקיישאן אסאסיאיישאן ווען עס איז געווזכט צו שאפען דעם איינדרוק אז די קינדער דעמאנסטראציעס זענען געקומען צו פארנעהמען דעם פלאן פון דעם רענעלמעסיגען חנוך אין די שולען און די תלמוד־תורות? האט זי ווען עס איז אפילו מרמז געווען אז אויף אזא אופן זוכט זי „אנצושטאפען מיט תורה די אידישע קינדער", ווי מר. העריסאן איניסואירט?

פארשטעהט זיך אז נים. די פיהרער פון דער דזשואיש עדיוקיישאן אסאסיאיישאן וועלען מוזען זיין אזוי אונבאשיידען ווי צו באהויפטען אז זיי זענען נים קיין קלענערע מומחים גוי מר. העריסאן אין דעם ענין פון חנוך־הבנים און פייליכט נים וועניגער לאיאל ווי ער צו דעם פרינציפ פון א פונדאמענטאלער אידישער ערציהונג. קיינעם איז אבער נים איינגעפאלען צו צווייפלען אין תלמוד תורות פאדערען פון די שולען אין דער נוצליכקייט פון די קינדער דעמאנסטראציעס אלס א מיטעל צו בערענגען די קינדער אין חדר אריין. דער בעסטער באווייז דאפיר איז דער פאקט וואס די שולען אין תלמוד תורות פאדערען פון אונז צו אראנזשירען וואס מעהר אזויגע קינדער דעמאנסטראציעס, ווייל אויף אזא אופן פארגרעסערען זיי די צאהל פון זייערע תלמידים. און אגב איז אויך בדאי צו באמערקען אז די נין יארקער טוט נאך? איז די מעשה גלאט נים אמת. די פיפציג טויזענט קינדער וואס זייגען נעקומען צו די חנוך דעמאנסטראציעס זיינען נים געווען קינדער וואס

(פארזעצונג אויף פיידיש 6)

ביידע זענען צופריעדען

חנוך דעמאנסטראציע און זשורנאלס־טישע עהרליכקייט

אן ענטפער אין נאמען פון דער דזשואיש עדיקיישאן אסאסיאיישאן

פון בערנארד זעמעל

אין אייער ווערטער צייטונג פון פרייטאג, 28, פאלט אן אייער נייער קארעספאנדענט (וואס התמ'עט זיך „הערי תעריסאן") אויף דער דזשואיש עדיוקיישאן אסאסיאיישאן מיט דער טענה אז זי פארוואסערט און פארפלאכט דעם אידישען חנוך אין נין יארק.

„אטשטאט — שרייבט מר. העריסאן — צו לערנען מיט אידישע ליטעראטור, אנשטאט צו לערנען מיט זיי די אידישע נביאים און אויפצובלאזען ביי זיי דאס אידישע געפיהל — נעהמט זיך נאך די אידישע בילדונגס געזעלשאפט צו אויסערליכע דעמאנסטראציעס און נאמען־פויערייען".

אט דאס איז דער טעקסט פון דער דרשה און אלס באוויין פאר זיין באשולדיגונג, ציטירט מר. העריסאן דעם פאקט אז אין א געוויסען זונטאג האט מען „געטריבען" 4 טויזענט קינדער אין וואסערע פיער טהעאטערע, זיי געוויזען מאוזוניג פיקטשורס מיט א ביבלישען איהאלט „און עפעס א כאר האט געזונגען אייניגע לידער", חוץ א „צוואנגדרשה" וואס די קינדער האבען נים געוואלט אויסהערען.

פאר אלעמען וויל די דזשואיש עדיוקיישאן אסאסיאיישאן זיך מודה זיין אז יענער זונטאג אין וועלכען מר. העריסאן האט זיי געכאפט ביי אט דעם שווערען פארברעכען, איז נים געווען דער איינציגער. זי האט אויף איהר געוויסען א לאנגע רייהע פון אזוינע שרעקליכע זונטאגען. אין משך פון לעצטען יאהר זענען אראנזשירט געווארען אין די אידישע קווארטאלען פון נין יארק און פון די ארד מיינע שטעדט, איבער פערציג אזוינע קינדער דעמאנסטראציעס צו וועלכע עס זענען געקומען קרוב צו פופציג טויזענט קינדער.

און איצט צום ענין נופא.

ווער זענען עס געווען די פיער טויזענט „קליינע אידעלאך"? וואס מר. העריסאן האט געזעהן אין יענעם שרעקליכען זונטאג אין די פיער טהעאטערע? ווער זיינען עס געווען די איבעריגע זעקס און פערציג טויזענט אין וועלכע מיר זיינען זיך אליין מודה?

מר. העריסאן באצייכענט זיי אלס „די ארימע שעפעלאך פון א גאנץ רייכע שולען און תלמוד תורה'ס." אט די באצייכענונג איז נויטיג געווען כדי צו באגרינדען זיין באשולדיגונג. וואס זשע טוט נאך? איז די מעשה גלאט נים אמת. די פיפציג טויזענט קינדער וואס זיינען נעקומען צו די חנוך דעמאנסטראציעס זיינען נים געווען קינדער וואס

(פארזעצונג אויף פיידיש 6)

ליעדער

פון א. גולמאן.

א פאלענדער שטערען
ס'איז נאכט.
פארטראכט
דער הימעל היינגט;
עס ווערט
די ערד
פארטרוימט,
פארבענקט.

ס'איז שטיל:
קיין כיל,
קיין שאדך, קיין ברום;
עס וואכט
באאכט
א נאכט־סוד שטום . . .

איך שטעה
און זעה
א שטערען פליהן:
א שטראהל,
א פאל —
און ווערט ציישיט:
געלעבט,
געשטרעבט,
א נשמה האט:
איצט טויט,
אין קויט,
צו שאנד און שפאט . . .

די הערשאפט פון אמת.

ווי לאנג וועט איהר, מענשען,
נאך שארפען די שווערד? —
נעגונג איז מיט בלוט שוין
באטרונקען די ערד!

נעגונג שוין געווילדעט
פון פעלקער דער האס!
נעגונג שוין צו טרייבען
דעם־בלוטיגען שפאס!

נעגונג שוין די הערשאפט
פון פייסט און פון געלד! —
זאל אנהויבען הערשען
דאס ווארט אויף דער וועלט! —

דאס ווארט־פונ'ם אמת. —
דעם שקר — א טוט!
זאל פאלען דער בנין,
וואס ער האט געבויט!

זאל פאלען דער בנין,
זאל פאלען זיין מאכט,
וואס האט שוין אזוי פיעל
קרבנות געבראכט!

זאל ידיש'ענען יושר
זיין ריכטיגען ארט;
שוין צייט, צו באפרייען
פון אמת דאס ווארט! . . .

דאס קליינע מלאכ'ל.

א קליין באפלעגלט מלאכ'ל
האט גאט אראפגעשיקט
און האט דאס ארימע שטיבעלע
באלייכטען און באגליקט:

ס'באראמט דאס קליינע מלאכ'ל
א פנים'על א שעהנס;
דינע, צארטע ליפעלאך,
א מיילעכעל — א קליינס.

א הימלישל'זיסעס שמייכעלע
פרישט־אפ דער מאמעס זעל;
קליינע, ווייסע פלינגעלעך
לייכטען קלאהר און העל.

עס פליהט דאס קליינע מלאכ'ל
פון האנט צו האנט נאר לייכט;
און עס ווערט מיט יעדער פליהעלע
דאס שטיבעלע באדייכט . . .

עס זענען אלע פנים'ער
אין שטיבעלע באישטראהלט;
עס זיינען דאס קליינע שטיבעלע,
עס יובעלט און עס שאלט . . .

* * *

עס פאלט דאס קליינע מלאכ'ל
אין שטיבעלע אוועק, —
פילט־אן זיך באלד דאס שטיבעלע
מיט טרויער, אהן א ברעק. —

עס שוינט דאס צארטע פנים'ל,
עס פינקעלט, אהן א שיעוך.
די זילבער־ווייסע פליגעלאך
מעהר לייכטען נאך ווי פריה'ר.

נאר אויס דאס זיסע שמייכעלע,
וואס האט אלעמען באזינט,
וואס האט דעם גאנצען שטיבעלע
מיט הימלישעס באגליקט.

גאנץ שטיל אין קליינעם שטיבעלע,
וואס הויך געיובעלט האט:
א קליין באפליגעלט מלאכ'ל
האט צוגענומען גאט . . .

דאס איינזאמע ליכטעלע.

דרויסען ברילט א בייזער ווינד,
יאגט זיך, ווי א חיה, אום;
און אין פעכיגקייט פון נאכט
העלט־ארום א ליכטעל שטום.

מיינסט, ליכטעל, מיט דיין בלישטש,
ליכ'ו ג מאכען שווארצע נאכט?
מיינסטו אפשר, מיט דיין פונק
צו צוברעכען ווינטערס מאכט? —

ס'צאנקט דאס ליכטעלע, נעהט־אויס,
אין־נעהויבט דער לעצטער שטראהל;
ס'ברילט דער ווינד, עס ליעדט נאכט —
קעלט און חרשך איבעראל . . .

דער ריייסט פון זיי די מאסקע ארונטער

מיט א שנעלקייט פון א קאלעדייסקאפ האט די טעג נאכגעפאלגט איין פאריזער נייעס נאך דער אנדערער וועגען דעם זעלבען ענין.

די ערשטע נייעס איז געווען, אז די פאריזער קאמוניסטען האבען געמאכט דעמאנסטראציעס לכבוד דעם אנקומען פונ'ם רוסישען פארטרעטער, און אז די פאליציי האט עס צומרוכען. דאן איז געקומען א צווייטע נייעס, אז די הערריא־רעגירונג האט בדעה נים צו צולאזען קיין פארשטענדיגונג מיט דער סאוועטע רעגירונג, סיידען דער דריטער אינטערנאציאנאל וועט אפשטעלען די קאמוניסטישע פראפאגאנדע אין פראנקרייך, און אז די צייטונגען וועלכע שטעהען נאהענט צו דער רעגירונג גיבען אפ דער זאך פיעל פלאץ. אזוי שרייבט איין צייטונג אין נאמען פון סאציאליסטען (די זעלבע צייטונג האט צוויי יאהר צייט געארבייט פאר דער אנערקענונג פון רוסלאנד), אז פראנקרייך וועט נים ערלויבען מעהר די אגיטאציע, אין אייב יא, וועט מען קראסינען אפנעבען צוריק זיינע פאספארטען. אין אזא מאן שרייבען אויך אנדערע צייטונגען.

די ערשטע צוויי נייעסען זענען שנעל נאכגעפאלגט געווארען פון א דריטער נייעס וואס טיילט מיט, אז די הערריא רעגירונג האט אנגעהויבען אויסצושיקען אלע איינלענדישע אגיטאטארען, מאכענדיג אן אנפאנג מיט א גרופע פון פופציג.

דאס קומט יעצט פאר ביים אנהויב פון דער פראנצאזיזיש־רוסישער אנערקענונג.

און מען דערמאהנט זיך אין א צווייטען פאל.

עס איז געווען אין די ערשטע טעג פון די רוסיש־ענגלישע פאראהandלונגען, אין אויך דאמאלסט איז די הארבסטע פראבע געווען — די קאמוניסטישע פראפאגאנדע, אין אז אויך דאמאלסט האט רעמזי מעקדאנאלד פארלאנגט, אז די קאמוניסטען זאלען אפשטעלען זייער פראפאגאנדע אין ענגלאנד, א זאך וואס זיי האבען נאך פיעלע פארהאנדלונגען צוגעזאגט. אבער קיינמאהל נים קיין וואהרע געהאלטען.

און דאס זעלבע פאסירט יעצט אין פראנקרייך. און דאס זעלבע וועט נאך פאסירען אין א רייהע אנדערע לענדער.

און דאס רוסישע דארוס א גרויסע חשד, אז די רוסישע קאמוניסטען, מיט אלע זייערע פנים'ער וואס זיי נעהמען אן, מיינען נים קיין אנדער זאך, נאר אגיטאציע און אז די גאנצע אנערקענונג אדער אפמאכען, ווילען זיי נאר אלס מאסקע, צו קענען אנפיהרען אומגעשטערט די גיפט־פראפאגאנדע פון זייער רוסישען אינטערנאציאנאל.

נים די אינטערעסען פון פריעדען, און אפילו נים די אינטערעסען פון רוסלאנד קימערען זיי, נאר זיי עס ווייזט אויס געהט זיי מעהר אן די פראפאגאנדע, מעהר זיי אלעס אנדערעס.

און עס איז גוט, וואס עס ווערען איבעראל אנגענומען שריט נעגען דעם, און מען רייסט ארונטער זייערע קאמוניסטישע מאסקעס, אין די שלאנד ווערט ארויסגעשטעלט אין אמת'ען געשטאלט.

די גרויסע קעפ קאנפערענץ ווידער

היינט וועט זיך אין רוים צוזאמענקומען די דיפלאמאטישע משפחה פון דער אינטערנאציאנאלער וועלט. עס וועלען זיך דארט טרעפען פרעמיערען און דיפלאמאטען פון גרויסע און קלייניע פעלקער, און מען וועט דארט ארויסשלעפען פונ'ם ארכיוו די אלטע אויסגעדחאשענע פראגען פונ'ם אינטערנאציאנאלען שולחן ערוך, פון וועלכען די לעזער פון דער פרעסע זענען שוין מיעד, טויט־מיעד.

ווידער אמאל וועט מען אין רוים פראווען פאראדען און מען וועט אויפגענומען ווערען פונ'ם הייליגען פאטער אין דעם איטאליענישען קלייניגן. ווידער־אמאל וועט מען איינרעדען די גאנצע וועלט, אז מ'וויל מאכען א סוף צו מלחמות. דארט וועט מען אויעקלעגען די חתימה אויף די שוין געשלאסענע טראקטאטען, און מען וועט וואהרשיינליך שליסען נייע טראקטאטען, וועלכע וועלען האבען נישט ווייניגער ווערדע איידער די אלטע אפמאכען.

דער ענגלישער אויסלאנדס־מיניסטער האט דארט פיעל וואס צו זאגען. ער וועט דארפען זיין דער לעצטער דעה־זאגער אין קארדינאלע אינטערנאציאנאלע אנגעלעגענהייטען. טשעמבערליין איז נישט געבטען פון די וויקלאך ארויס, און ער וועט דארט שפיעלען נישט קיין קלענערע ראלע ווי דער געוועזענער פרעמיער, לאיד דזשארדזש. ס'איז א נייע וועגדונג און א נייע פאליטיק, וואס האט מיט דער געוועזענער לייבאר־פאליטיק קיין שום מגע־ומשא נישט. דאס וואס די לייבאר־רעגירונג האט געטאן איז געווען נישט מעהר ווי וואסער־שטויסעניש.

אמעריקע איז נאך אלץ נישט קיין גאענטע מחותנת'טע אויפ'ן פעלקער־בונד. ס'הערט זיך שוין אבער, אז רוים וועט האבען אויף אמעריקע די ווירקונג. דאס זאל קאנען אויסגעטייטשט ווערען, אז מיט דער רוימישער קאנפערענץ וועט אמעריקע אריינטרעטען מיט ביידע פיס אין דעם בונד, און וועט ווערען א רעדעל אונ'ם גרויסען אינטערנאציאנאלען אפאראט נישט ווי א צושווערען, נאר טאקע ווי אן אינווענטיגע סטע קראפט. אויב דאס זאל ווירקליך אזוי געשעהן, וועט דער בונד ווערען נאך דעאקציאנערער איידער ער איז. אמעריקע קאן יעצט קיין אנדער פארב אויסער שווארץ נישט ווייזען, און דער נייער פרעזידענט מיט די נייע מענשען פונ'ם אויסלענדישען סענאט קאמיטעט וועלען געהן אין די אויסגעטראטענע וועגען פון דער קולידזש אדמיניסטראציע.

מיט אמעריקע אין דער משפחה פון דער אויסלענדישער ברידערשאפט וועט דער בונד עדשט ווערען דאס, וואס די איראפייאישע מענשען זוילען און שווערבען. טשעמבערלין מיט קולידזש'ן און יוהה'ן זענען־ווי געוואונשען איינע פאר די אנדערע. אין אלע דריי זענען פונקט ווי אנגעמאסטען פאר דער „שעהגער" אין ריינער דיפלאמאטיע, וועלכע וועט קריגען איהר ברכה פון דעם הייליגען פאטער אין דעם פאשיסטישען פרעמיער, מוסאליני. ס'איז א דריי־איינינקייט, וואס יעדע דיפלאמאטישע אונטערנעהמונג וואלט זיך געוואונשען צו אריינגעהמען אין איהר סריבה.

די הייגטיגע קאנפערענץ, דארט וועט מען עדשט פארנאנדער־וויקלען די פאהנען און מ'וועט זיך ווייזען פאר דער וועלט אין דער אמת'ער געשטאלט. מעגען זיך אויף דער קאנפערענץ צונויפקומען נייע פנים'ער מיט נייע עפאלעטען; דער גייסט וועט זיין דער אייגענער וואס אומעטום, אויף עהנליכע קאנפערענצען. ס'וועט דארט הערשען דער גייסט פון וועלט־שליינגער; ס'וועט דארט רעגירען די שטארקע האנט פון דער וועלט.

ווידער

פון יעקב אהרן

ווידער אמאל וועט מען אין רוים פראווען פאראדען און מען וועט אויפגענומען ווערען פונ'ם הייליגען פאטער אין דעם איטאליענישען קלייניגן. ווידער־אמאל וועט מען איינרעדען די גאנצע וועלט, אז מ'וויל מאכען א סוף צו מלחמות. דארט וועט מען אויעקלעגען די חתימה אויף די שוין געשלאסענע טראקטאטען, און מען וועט וואהרשיינליך שליסען נייע טראקטאטען, וועלכע וועלען האבען נישט ווייניגער ווערדע איידער די אלטע אפמאכען.

דער ענגלישער אויסלאנדס־מיניסטער האט דארט פיעל וואס צו זאגען. ער וועט דארפען זיין דער לעצטער דעה־זאגער אין קארדינאלע אינטערנאציאנאלע אנגעלעגענהייטען. טשעמבערליין איז נישט געבטען פון די וויקלאך ארויס, און ער וועט דארט שפיעלען נישט קיין קלענערע ראלע ווי דער געוועזענער פרעמיער, לאיד דזשארדזש. ס'איז א נייע וועגדונג און א נייע פאליטיק, וואס האט מיט דער געוועזענער לייבאר־פאליטיק קיין שום מגע־ומשא נישט. דאס וואס די לייבאר־רעגירונג האט געטאן איז געווען נישט מעהר ווי וואסער־שטויסעניש.

אמעריקע איז נאך אלץ נישט קיין גאענטע מחותנת'טע אויפ'ן פעלקער־בונד. ס'הערט זיך שוין אבער, אז רוים וועט האבען אויף אמעריקע די ווירקונג. דאס זאל קאנען אויסגעטייטשט ווערען, אז מיט דער רוימישער קאנפערענץ וועט אמעריקע אריינטרעטען מיט ביידע פיס אין דעם בונד, און וועט ווערען א רעדעל אונ'ם גרויסען אינטערנאציאנאלען אפאראט נישט ווי א צושווערען, נאר טאקע ווי אן אינווענטיגע סטע קראפט. אויב דאס זאל ווירקליך אזוי געשעהן, וועט דער בונד ווערען נאך דעאקציאנערער איידער ער איז. אמעריקע קאן יעצט קיין אנדער פארב אויסער שווארץ נישט ווייזען, און דער נייער פרעזידענט מיט די נייע מענשען פונ'ם אויסלענדישען סענאט קאמיטעט וועלען געהן אין די אויסגעטראטענע וועגען פון דער קולידזש אדמיניסטראציע.

מיט אמעריקע אין דער משפחה פון דער אויסלענדישער ברידערשאפט וועט דער בונד עדשט ווערען דאס, וואס די איראפייאישע מענשען זוילען און שווערבען. טשעמבערלין מיט קולידזש'ן און יוהה'ן זענען־ווי געוואונשען איינע פאר די אנדערע. אין אלע דריי זענען פונקט ווי אנגעמאסטען פאר דער „שעהגער" אין ריינער דיפלאמאטיע, וועלכע וועט קריגען איהר ברכה פון דעם הייליגען פאטער אין דעם פאשיסטישען פרעמיער, מוסאליני. ס'איז א דריי־איינינקייט, וואס יעדע דיפלאמאטישע אונטערנעהמונג וואלט זיך געוואונשען צו אריינגעהמען אין איהר סריבה.

די הייגטיגע קאנפערענץ, דארט וועט עדשט פארנאנדער־וויקלען די פאהנען און מ'וועט זיך ווייזען פאר דער וועלט אין דער אמת'ער געשטאלט. מעגען זיך אויף דער קאנפערענץ צונויפקומען נייע פנים'ער מיט נייע עפאלעטען; דער גייסט וועט זיין דער אייגענער וואס אומעטום, אויף עהנליכע קאנפערענצען. ס'וועט דארט הערשען דער גייסט פון וועלט־שליינגער; ס'וועט דארט רעגירען די שטארקע האנט פון דער וועלט.